

liefske lucas,

25/3/20

Ik lees je brief met veel herkenning. Je fascinatie voor eenzaamheid en het individu en het collectief zijn ongelooflijk rijk en interessant. Welke project ik ook begin, rond welke thematiek, altijd wijkt het naar te komen op datzelfde conflict. Een eenzaam individu, die telkens opnieuw verbinding probeert te voelen met de mensen en de wereld om hem heen. Het zal vast niet nieuw voor je zijn, maar ik kan het niet laten om hier wat te schrijven over Lou Andreas-Salomé, een heel bijzondere filosofe, voor wie haar niet kent. Ze gaat me erg aan het hart. Johne J. Hermesen schrijft over haar (en vele anderen) in de Melancholie van de onrust. Ken je het begrip Soudade? Het is een van oorsprong geloof ik Braziliaans begrip voor een diep melancholiek gevoel van verlies. Het wordt vrij uitgebreid bezongen in fado (mijn absolute lievelings muziek). Soudade is een verlangen naar eenwording. Een verlangen om

je omgeving op te slorpen. Een verlangen
samen te smelten met een ander. En
dat allemaal om te ervaren dat je
eën bent met alles en redeven om
je heen. Hermen omschryft het als een
van de meest dringende gevoelens die
er bestaan. Lou Andreas Salomé
schryft dat dat verlangen een belangrijke
bouwsteen is van onze menselijke
het verlangen om als vanzelfsprekend op
te gaan in de omringende wereld. Als
een kindje net geboren is voelt het
zich onlosmakelijk verbonden met
al het 'zijn'. We voelen ons nog 'alles'.
Op het moment dat we leren spreken
leren we dingen onderscheiden en
leren we een onderscheid te maken
tussen "ik" en "de ander". Vanaf dan
komt dus plots "ik" tegenover de
ander te staan. We vormen met langzame
het vanzelfsprekende wij.
Hannah Arendt (ook al door Renée
genoemd in je vorige brief) omschryft
dat als een tweede geboorte:

"We zijn in de buitenwereld gevallen
als in een-aanvankelelijk alleen maar
destructive-leegte."

In melancholie ervaren we dus het
verlies van / het verlangen naar écht
samen zijn. U herken me denk ik
wel in die woorden. Grappig dat,
al hebben we het over eenzaamheid,
individue en afstand, onze onderzoeken
zo dicht bij elkaar liggen. Tijdens
de wetfplaats wilde ik het maken
van een spreekkoor onderzoeken. U heb
namelyk gelezen dat als mensen
samen zingen (in een koor) hun hartslag
synchroon gaat lopen. Dat vind ik
een wonderschoon gegeven. Dat we
als we samen kunnen en ademen
even in de kern samensmelten. Misschien
geldt zoiets ook voor bewegen. Dat
je van drie synchroniteit even samensmelt
U lees je onderzoek dan ook als een
poging tot samen zijn en samen delen.
Een poging je thuis te voelen tussen
alle anderen en even samen één
lichaam te hebben. Al is het in onze

verbeelding. Dat ontroert me.
Het cliché van de massa is natuurlijk
het marcherende leger. Wat moet
het machtig voelen om daar tussen
te stappen. Maar nog machtiger voelt
het misschien om in uiterste concentra-
de zachte bewegingen te delen. De
kwetsbare vormen en lichte ritmes.
Ik ben heel benieuwd wat je onderzoekt
op zal leveren. Ik ben benieuwd
wat het doet om zelf onderdeel
te zijn van die synchrone choreografie
maar ben ook heel benieuwd of het
van die 'lyflijke' en 'directe' ervaring
overspringt op de toeschouwer, die
kijkt naar de synchrone massa. Is
de toeschouwer automatisch een
buitenstaander of ademt zij mee in
het ritme, de beweging en het samenzijn
van de massa? Ik hoop dat ik
me thuis zal voelen in het collectief.
Nu schiet me tot slot nog een

boeddhistische parabel binten van
twee golven. De ene golf ziet de
andere en is jaloeus op hoe hoog de
andere is. Hoe mooi. Beide golven
verschillen van vorm, van grootte, van
aard, maar op het moment dat ze
kopje onderduiken en vervlakken in
de zee, realiseren ze zich dat ze
al die tijd water zijn geweest.

Wies,
Celibe